

Subakut ländryggssmärta

= smärta från ländryggen mer än tre veckor och mindre än tre månader

Röd flagga

1. Debut före 18 eller efter 55 års ålder
2. Konstant eller progressiv smärta även vid vila, t ex under natten
3. Förekomst av trauma mot ryggen
4. Tidigare cancersjukdom
5. Misstanke om inflammatorisk/infektiös genes
6. Systemisk steroidbehandling
7. Drognissbruk
8. Nedsatt allmäntillstånd eller viktförlust
9. Strukturell deformitet, kyfos/scolios

• Indikationer för MRÖ:

1. Smärttillstånd i ländryggen > 4 veckor och minst en röd flagga
2. Utstrående smärtor till benen > 6 veckor
3. Smärttillstånd i ländryggen > 8 veckor och minst en gul flagga

Primärvården

Status, anamnes

Aktiv behandling av sjukgymnast eller kiropraktor

Smärtduration > 3–4 v och ≥ 1 **röd** flagga

Smärtduration > 8 v och ≥ 1 **gul** flagga

MR-översikt

Ev KBT/MMS

Ortoped- eller reumatologspecialist (enligt specifika kriterier)

Gul flagga

1. Emotionella faktorer, t ex:
  - rädsla för ökad smärta vid aktivitet
  - ökat fokus på somatiska symptom
2. Kognitiva faktorer, t ex:
  - katastroftankar eller en övertygelse om att smärta betyder skada
  - övertygelse om att smärtan helt måste försvinna innan normala aktiviteter eller arbete kan återupptas.
3. Beteendefaktorer, t ex:
  - disproportionellt undvikande av aktiviteter och rörelser
  - överkonsumtion av smärtstillande

• Symtom vid inflammatorisk ryggsjukdom:

1. Ryggsmärta som blir värre på natten
2. Morgonstelhet
3. Smärta och stelhet förbättras av fysisk aktivitet men inte av vila

• Indikationer för remiss till ortopedspecialist

Akut (utan föregående MRÖ):

1. Cauda equina syndrom.
2. Lumbago-ischias med snabbt progredierande pares.
3. Ryggtrauma med stark misstanke om skelett- eller nervskada.
4. Misstanke om spondylit.

Ej akut (bör alltid föregås av MRÖ):

1. Funktionshinderande ryggsmärta > 6–8 v som inte avtar trots behandling.
2. Smärtutstrålning med neurologiska bortfall.
3. Tumörsuspekta symtom/fynd.
4. Symtom som vid spinal stenosis med > 12 v duration.
5. Symtomgivande spondylolys/-listes.
6. Svår, arbetshinderande ryggsmärta med 4–6 mån duration. Patienten ska först ha varit föremål för multidisciplinärt smärtomhändertagande (MMS).

Vid symtom och/eller fynd på MRÖ som vid inflammatorisk ryggsjukdom ska patienten remitteras till reumatologspecialist.